

Haaksbergen - 2018
© JohndeKiewit

John de Kiewit

Publiceerde:

‘Adem en Leef’

‘Jenna’

‘Betragt’

Met dank aan Marianne Snoek dat ik deze aquarel van Halina Reijn als cover mag gebruiken.

Omslagillustratie copyright © Marianne Snoek,

www.mariannesnoek.com

Verkoop via: Bol.com-Amazon.nl-libris.nl & de boekhandel

www.bravenewbook.nl/johndekiewit

facebook.com/johndekiewit

Email: johndekiewit@hotmail.com

4^e Uitgave.

*(Alle gebeurtenissen, namen en locaties in dit verhaal zijn gefingeerd.
Het verhaal is grotendeels gebaseerd op fantasie en onderwerpen zijn willekeurig verzonnen)*

‘Je hart uit’

ROMAN

-Nederland februari 1979-

Niets van deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van de auteur.

Deel I

1976

Rijna was er niet mee bezig dat Tonnis, de broer van haar man, verdwenen was. Ze vond hem altijd al een beetje eigenaardig en afstandelijk, waardoor ze Anje ook niet leerde kennen. Anje was twee maanden daarvoor bevallen van Take, mede daardoor ging ze er vanuit dat haar man wel weer opdook. Desondanks vond ze het vreemd dat hij zomaar verdween en zijn auto niet getraceerd werd.

Anje fantaseerde dat hij misschien in Duitsland zat vanwege z'n werk. Een ijdele hoop die ze twee weken volhield. Niets vonden ze van hem, ook zijn auto niet. Iedereen die met hem omging snapte niet wat hier aan de hand was. Ze legden aan de politie een verklaring af waaruit je op geen enkele wijze op kon maken dat Tonnis andere plannen had. Een oorzaak dat hij verdween, opstapte en een ander leven begon.

De winter was nog fel koud in maart. Rijna was al in haar zevende maand toen ze door het rechercheteam van Assen verhoord werd. Door een lompe ervaren rechercheur en een broekie die het nog moest leren. Ondanks dat die twee Tonnis nauwelijks kenden werden er vragen gesteld die niet ter zake doende waren. Al was het maar omdat ze zwanger was. Er werd zelfs gevraagd of haar kind van Lambert was of van iemand anders. Verontwaardigd had ze daarop gereageerd, maar dat kon die oude niets schelen. Hij ging er vanuit dat hij door zijn werkwijze meer informatie kreeg dan door rekening te houden met gevoelige omstandigheden.

Meuzelaar, zijn rechterhand, kwam helemaal niet aan het woord. Ze zag hoe hij alleen maar zat te schrijven op zijn bloknootje, met z'n figuur geen raad wist. Ze vertelde dat ze Tonnis twee weken voordat hij verdween voor het laatst had gezien, toen hij Lambert 's morgens vroeg op kwam halen. Maar daar had die oude geen

boodschap aan. Hij bleef verder graven en vroeg over een mogelijk verband tussen haar en Tonnis. Vanwege Lambert die zijn broer was, want die twee stonden in hun jeugd bekend als branieschoppers en rokkenjagers.

Lambert was toen al apart verhoord, waarna hij aan het gesprek met Rijna deel moest nemen. Die oude stelde daarna vragen aan hen beide om te zien hoe verschillend ze daarop zouden reageren. Lambert had zijn broer als laatste gesproken op donderdag tweeëntwintig april. Volgens zijn zeggen was hij om half vijf vertrokken. Toen zat Tonnis op zijn kantoor achter zijn bureau en had 'tot morgen' geroepen, omdat hij werkte voor hem.

Rijna wist dat er spanningen zaten in de familie. Dat kwam, voor zover ze wist, door beide broers en hun vader vanwege de boerderij waar zij inwoonde. Daar repte ze met geen woord over tegen die oude, dat liet ze over aan Lambert. Hij gaf daar ook geen antwoord op toen er gevraagd werd of er ruzie of onenigheid in de familie was, schudde nee.

Een paar maanden later werd het zoeken naar Tonnis gestaakt. Anje verkocht het bedrijf van haar man aan een concurrent en kon blijven wonen in de twee onder één kapper.

Intussen was Sytse op zeventien mei geboren, hun zoon, waar Lambert nauwelijks naar omkeek. Ook haar schoonmoeder niet, zij worstelde met haar verdriet om een verloren zoon. Sinds die tijd verbeterde haar relatie met Anje. Doordat zij op Take paste en Anje van tijd tot tijd Sytse voor haar rekening nam. Ze kwam tot de conclusie dat Anje een vriendelijke vrouw was. Een beetje een sloof, een naïef type, maar volgens haar goudeerlijk en een goede moeder.

Aan het eind van het jaar overleed haar schoonmoeder. Zonder al te veel emoties werd zij begraven, waarna haar schoonvader verhuisde naar een bejaardentehuis. Hij was het daar niet mee eens, ondanks dat hij niet meer voor de koeien kon zorgen. Lambert deed dit nu, hij had

geen zin om traditiegetrouw zijn vader in huis te nemen. Daardoor ontstonden er woorden, waardoor z'n vader nijdig tegen hem zei dat hij heus wel wist waar Tonnis gebleven was. Ze vond dat vreemd, want sinds zijn verdwijning merkte ze dat Lambert veranderde. Hij was stiller geworden, reageerde vaak niet op haar waardoor ze het nog een keer aan hem moest vragen. Dan was hij afwezig, soms ook onaardig omdat hij het gevoel kreeg dat ze hem op z'n nek zat.

De zorg voor Sytse en de omgang met Anje waren haar afleiding, zodat ze zich daar niet druk om maakte. Maar intimiteiten, waar Lambert vanaf het begin al weinig initiatief in toonde, werden sporadisch. Samen met Sytse had ze haar moeder in Groningen bezocht. Want zij was niet van plan om naar haar huis te komen. Ze mocht Lambert niet, vond hem een lompe nare man die raar naar haar reageerde. Daardoor bleef het contact met haar moeder tot één of twee bezoeken per jaar beperkt, ondanks dat ze niet ver van haar vandaan woonde.

Als Anje in Assen was ging ze elke keer langs op het politiebureau. Naar de afdeling van Gerrit Meuzelaar om te vragen of ze nog nieuws hadden over de verdwijning van haar man. Ondanks dat ze haar verteld hadden dat zij de eerste zou zijn die geïnformeerd werd, als ze wat mochten ontdekken, bleef ze dit volhouden. Soms liet ze in het bijzijn van Lambert haar teleurstelling blijken. Tegen beter weten in vroeg ze aan hem of hij nog iets vernomen had, waarna Lambert de kamer verliet omdat hij geen raad wist met zo'n vraag. Ze had het dan met haar te doen, omdat het onmenselijk is dat je in onzekerheid blijft leven. Met de blijvende vraag wat er in godsnaam gebeurd is waardoor hij verdween.

Toen ze merkte dat ze weer zwanger was vond Lambert dat leuk op zijn manier. Anje reageerde alsof ze zelf een kind kreeg waardoor haar zwangerschapsperiode toch met enige kleur verliep. Met Anje kon ze haar vreugde over de komst van een tweede kind delen, terwijl

Lambert vergat om te vragen hoe het met haar ging. Tot hij zag dat ze een buik kreeg, toen werd hij wat attenter.

*

1979

Woensdag, veertien februari, ziet Rijna iemand aan komen lopen door de diepe sneeuw. Het was al tegen vijven en ze was bezig om het avondeten klaar te maken. Haar zoon zat te spelen en haar dochtertje lag in de wieg en weer keek ze naar buiten. Naar die man die over het land richting hun boerderij liep. Waarschijnlijk gestrand op de rijksweg vanwege de ondoorkoombare sneeuw die gestadig uit de hemel viel. Lambert was ook al drie kwartier te laat waardoor ze wachtte met koken om de boel niet te laten verpieteren. Opnieuw keek ze door het raam naar die ploeterende man in de sneeuw die langzaam dichterbij kwam. Tegen half zes kwam Lambert binnen. Het eerste wat hij deed was zijn schoenen en kousen uittrekken en ging met blote voeten voor de kachel zitten. Omdat ze in en in koud waren. Rijna zet een kop thee naast hem neer om hem innerlijk op te warmen.

‘Er komt iemand aanlopen over het land, waarschijnlijk gestrand met z’n auto op de weg,’ zegt ze.

‘Ja, ik heb er al meer gezien die naar het dorp lopen,’ antwoordt hij. ‘Er is geen doorkomen aan, alles loopt vast. Ik hoorde dat er tientallen auto’s vastgereden zijn.’

‘Waar moeten die mensen heen?’ vraagt ze. ‘Zij komen vanavond niet meer thuis.’

‘Wij kunnen er één onderbrengen,’ zegt hij. ‘In de oude bedstee in de gang.’

‘Zouden we dat wel doen?’ vraagt ze. ‘Een vreemde in huis?’

‘Je kunt ze moeilijk wegsturen. Dan vriezen ze vannacht dood, want buiten is het Siberisch koud,’ zegt hij. Rijna reageert niet, ziet er tegenop dat een vreemde de

nacht bij hen door zou kunnen brengen. Zo groot is de boerderij niet en tuurt weer door het raam.

Na het eten, als ze aan de afwas staat, wordt er aan de deur geklopt. Ze kijkt over het land en ziet hem niet meer. Ze hoort Lambert die de deur opendoet. Even later staat er een compleet verkleumde man in de woonkamer. Met benen waaronder je z'n schoenen niet kan zien door de bevroren sneeuw die tot aan zijn liezen zit. Hij staat te klapperen met z'n tanden, is nauwelijks aanspreekbaar en wankelt op z'n benen.

'Hij is onderkoeld,' zegt ze, ineens. 'We moeten hem uitkleden, inpakken in dekens en op bed leggen.'

'Weet je dat zeker?' vraagt Lambert.

'Ja, natuurlijk. Ik ben niet voor niets verpleegster geweest, die man is duidelijk onderkoeld. Moet je hem zien staan. Hij is zich nauwelijks bewust wat er om hem heen gebeurt en kan niet op z'n benen staan. We moeten hem echt uitkleden en opnieuw inpakken in dekens.'

'Waar doen we dat?' vraagt hij.

'Hier in de kamer en we moeten hem niet al te veel bewegen.'

'Is dat nodig?' vraagt hij, met een frons op z'n gezicht.

'Ja, dat moet. Probeer hem op de grond te leggen dan kunnen we zijn kleren makkelijker uittrekken.'

'Zal ik hem een cognac geven? Misschien wordt hij daar warmer van,' stelt hij voor.

'Nee, absoluut niet. Dat werkt averechts, hoe raar het ook klinkt, daar koelt hij nog verder door af.'

'Jij zal het wel weten,' zegt hij. 'Zal ik hem voor de kachel leggen.'

'Nee, ook niet. We mogen hem niet opwarmen, we moeten hem inpakken in dekens en zorgen dat hij gemakkelijk adem kan halen. Leg hem maar midden in de kamer,' antwoordt ze, en hij pakt de man beet en met hulp van Rijna legt hij hem languit op de vloer.

'Hoe heet je?' vraagt Lambert aan de man, die het gebeuren met open ogen heeft gevolgd. Zo goed en zo kwaad als het gaat meewerkt om uit de kleren te komen.

Hij antwoordt klappertandend: ‘Cas.’

‘Waar kom je vandaan Cas en wat doe je hier in dit weer?’

‘Veenendaal,’ stamelt hij, happend naar adem. Schudt z’n hoofd omdat hij niet verder uit z’n woorden komt.

Rijna komt met twee dekens binnen.

‘Probeer hem weer op de been te krijgen,’ zegt ze. ‘Dan wikkelen we hem in deze dekens. Daarna lopen we voorzichtig naar de bedstee die ik klaar heb gemaakt.’

Even later staat Cas in zijn ondergoed op z’n benen. Rijna wikkelt de dekens om hem heen waarna Lambert voorzichtig met hem de gang inloopt. Samen helpen ze hem in de bedstee.

Cas lispelt: ‘sorry voor het ongemak,’ en zakt weg.

‘Ik ga de dokter bellen, wie weet is het ernstiger dan ik denk,’ zegt Rijna

‘Moet ik nog meer dekens over hem heen leggen?’ vraagt Lambert.

‘Nee, laat hem zo maar liggen. Hij moet door z’n eigen warmte weer op temperatuur komen. Die mag hij niet verliezen, vandaar dat we hem ingepakt hebben,’ antwoordt ze, alsof ze aan het werk is.

Dokter Veldhuyzen was onder de indruk van de efficiënte wijze waarop Rijna Cas van Spijk had geconditioneerd. Ze spraken af dat ze om het uur ging kijken hoe het met hem ging en hem een beetje lauw water te drinken gaf. Hij kwam vroeg in de ochtend weer kijken om te controleren of hij de goede kant op ging. En ze mocht hem te allen tijde bellen als dit niet zo was.

Lambert lag toen al te slapen omdat hij vroeg naar de stal moest om het vee van voer te voorzien en de mest op te ruimen. Daarna gaat hij om half acht aan het werk bij een baas, want de inkomsten van hun slachtvee was te weinig om rond van te komen.

‘Dankjewel,’ zei Cas, toen ze de eerste keer kwam kijken. Hoe het met hem ging en zijn lichaam schudde van het bibberen.

'Hoe voel je je?' vraagt ze zachtjes aan hem.

'Ik heb het koud,' antwoordt hij, traag.

Ze voelt zijn pols die vijfenveertig slagen per minuut doet en maakt zich zorgen. Ze temperatuurt hem onder zijn tong dat net geen vierendertig graden blijkt te zijn, trekt de dekens aan die rondom hem heen zitten.

'Ik kom over een uur weer terug,' zegt ze, en hij knikt.

Als ze een uur later weer komt heeft hij nog geen oog dicht gedaan. Door zijn lichaam dat hij niet stil krijgt.

Zegt stamelend: 'ik ben wel een lastpost hè?'

Ze helpt hem om wat water te drinken. Houdt zijn hoofd wat omhoog. Hij kijkt haar recht in de ogen en zegt zachtjes: 'je lijkt op Kitty Courbois.'

'Ja, dat heb ik meer gehoord. Lambert heeft in ieder geval een goede smaak.'

'Wie is Lambert?' mompelt hij.

'Mijn man die je vanavond ontmoet hebt. Hij heeft je uitgekleet,' antwoordt ze, bezorgd.

'Oh, is dat zo?' antwoordt hij, en ze besluit om Dokter Veldhuyzen te bellen. Ze vertrouwt zijn situatie niet.

's Morgens om tien uur komt Veldhuyzen bij Rijna op de koffie om verslag uit te brengen over Cas. Nadat ze hem had gebeld kwam hij meteen. Waarna hij besloot om een ambulance te bellen om Cas naar het ziekenhuis te krijgen. Hij reed zelf mee naar Assen. Keerde vlak voordat z'n spreekuur begon redelijk versleten terug in zijn praktijk, waar al een man of zes op hem zaten te wachten.

Cas kwam, na een helse tocht over binnenwegen die grotendeels door boeren waren schoongeveegd, terecht op de intensive care. De verwachting was dat hij in het gunstigste geval daar een dag of drie zou moeten blijven. Maar zeker wisten ze dat niet.

Veldhuyzen kwam ook langs om te vragen of Cas papieren bij zich had. Of dat ze nog in zijn auto lagen. Om erachter te komen wie ze moesten bellen, om hen op de hoogte te brengen van zijn toestand.

Rijna had zijn portefeuille, agenda en portemonnee op het dressoir liggen. Ze gaf die aan hem. Vroeg: 'op welke afdeling ligt hij?' en schreef op wat hij haar vertelde.

'Ik breng zijn kleding straks naar het ziekenhuis. Ik vraag wel of mijn schoonzus oppast dan ga ik met de bus naar hem toe,' zei ze tegen hem.

Anje kwam tegen drieën. Ze besprak met haar wat ze tegen Lambert zou zeggen als hij thuiskwam. Ze nam aan dat ze pas na zevenen thuis zou zijn gezien de toestand waarin de wegen verkeerden. Anje vond dat Lambert beter naar het ziekenhuis kon gaan om de spullen daar naartoe te brengen. Ze vond het niet passen dat zij dit deed als getrouwde vrouw. Maar ze luisterde niet naar haar, kleepte zich warm aan en vertrok om de bus te halen.

Veldhuyzen had intussen de papieren van Cas bij haar teruggebracht, nadat hij al zijn personalia aan het ziekenhuis had doorgegeven. Via het bedrijf op het visitekaartje, waar Cas voor werkte, werd toegezegd dat ze zijn gezin en familie op de hoogte zouden stellen.

Vlak voor het einde van het bezoeken brengt ze zijn spullen terug, op een kamer alleen waar hij naar verplaatst is. Ze mocht blijven zo lang ze wilde en kijkt naar Cas die in slaap gehouden wordt. De dienstdoende verpleger vertelt dat ze hem onder controle hebben, zijn temperatuur door de dag heen weer rond de zesendertig zit. Maar tot nu toe ging zijn hartslag niet omhoog. Hij verwacht dat Cas over een half uurtje weer redelijk bij is om hem op een natuurlijke manier wat drinken te kunnen geven. Ook wil hij proberen hem wat te laten eten, alhoewel dat nog niet noodzakelijk is. Ze besluit dat ze dit afwacht en gaat naast hem op een stoel zitten.

De verpleger komt even later terug, vraagt of ze zijn familie kent. Daar hebben ze nog niets van vernomen sinds ze zijn bedrijf gebeld hebben, en achter hem ziet ze dat Cas beweegt.

Ze staat op, kijkt hem aan om te zien hoe hij reageert.

Als hij zijn ogen opent zegt hij zwakjes: 'hallo Kitty,' en

zakt weer weg. Ze zegt tegen de verpleger dat zij hem wel wat water geeft en zal proberen om een paar biscuits naar binnen te werken die op een bordje liggen. Waarna de verpleger vertrekt met de mededeling dat hij straks weer komt kijken.

'Hallo,' zegt hij, als hij weer bij z'n positieven komt.
Ze lacht, vindt hem aandoenlijk zoals hij dit zegt.

Tegen zevenen staat ze bij de bushalte op weg naar huis. Ze heeft afscheid van hem genomen en staat te trillen op haar benen. Ze weet niet wat er in haar omging, is lichtelijk uit het veld geslagen dat ze het gedaan heeft. Maar ze is vooral blij dat niemand het gezien heeft. Toen ze hem op zijn voorhoofd kuste voordat ze wegging en hem het beste wenste.

'Tot ziens,' zei hij, zachtjes.
En ze vertrok met tegenzin.

Lambert maakte zich niet druk dat ze naar het ziekenhuis was gegaan om zijn spullen terug te brengen. Hij kon begrijpen dat Veldhuyzen gezien zijn drukke praktijk daar geen tijd voor had en stelde verder geen vragen.

Maar zij was ontwricht. Allerlei gedachten spookten door haar hoofd en ze kon de slaap niet vatten.

De volgende dag, toen haar kinderen hun middagslaap deden, stond ze voor de spiegel. Hardop zei ze tegen zichzelf: 'houd toch op trut, zet hem uit je gedachten. Idealiseer die man niet. Je kent hem helemaal niet en wees blij met wat je hebt,' en ze bedacht zich hoe ongelukkig ze zich voelde in haar huwelijk, met die lompe man. Die boer die nog niet in staat was om haar te strelen of te zeggen dat hij van haar hield. Dat had hij eigenlijk nog nooit tegen haar gezegd, introvert als hij was. De man die ze trouwde om onder de pannen te zijn en op tijd nog kinderen te krijgen, omdat ze tegen de veertig liep. Ze kijkt langdurig naar haar zelf en laat haar leven aan zich voorbij trekken. Dat gezapige

leventje in deze sombere gereformeerde omgeving. Waarin hij het woord van god volgde en zij daar niet tegenin ging. Het viel haar uiteindelijk nog mee dat hij instemde met het vaccineren van de kinderen. Waar binnen hun kerk anders over gedacht werd, maar hij haar kennis als verpleegster toch hoger schatte.

*

Ze krijgt Cas niet uit haar hoofd. Ze is verbaasd dat hij door zo'n korte kennismaking haar leven op z'n kop zet. Daardoor pas begrijpt hoe haar leven in elkaar zit. Haar eigen keuze vier jaar geleden. Gewend als ze was sinds haar jeugd aan het dorpse leven dat ze idealiseerde, alsof ze niet beter wist. Tot ze vijfendertig was en inging op de vraag van Lambert of ze met hem wilde trouwen. Hij vijf jaar ouder met een prachtige boerderij waar ze zo in kon trekken. Ze zei ja tegen hem omdat ze dacht dat dit een mooi leven was. En ze nu concludeert dat ze naïef is gebleven, ondanks haar leeftijd. Dat kwam door hem. Door Cas die nauwelijks bij zijn positieven liet blijken dat hij haar mooi vond. Waarna al die gedachten en onrust in haar lijf sloop.

Ze schrikt van zichzelf dat ze hem adoreert. Er niet bij stil staat dat ze een dochter heeft van nog geen jaar en een zoon van bijna drie. Alsof die twee geen rol spelen in haar leven, waarvoor ze haar gedachten aan Cas van zich af zou moeten zetten. Een incident, een gebeurtenis die per ongeluk plaats vond. Door dat bijzonder slechte weer waarin hij strandde en een plek zocht om te kunnen schuilen. Cas van Spijk had ze in zijn paspoort gelezen, veertig jaar oud en woonachtig te Veenendaal. Maar verder wist ze niets van hem. Ze had één van zijn visitekaartjes achterover gedrukt. Daarop stond dat hij technisch commercieel medewerker was. Bij een bedrijf in Woudenberg dat service en onderhoud verleende aan bedrijven in het land.

Ze ergerde zich mateloos, vanwege de uitzichtloosheid van haar gedachten en de confrontatie met haar huidige leven. Alsof ze dit niet eerder in de gaten had. Ze dwong zichzelf om haar gedachten te ordenen, het ritme van haar leven te aanvaarden, zoals ze het daarvoor ook deed.

*

Rijna keek door het keukenraam. Naar de auto die het erf opreed, ronddraaide en parkeerde tegen de zijkant van de stal. Er stapte een man uit, die met zijn rug naar haar toe stond. De achterdeur opende waar hij een bos bloemen uit haalde. Ze vroeg zich af wat er gebeurde.

Ze sloeg een hand voor haar mond toen ze hem aan zag komen lopen en deed snel haar schort af. Zo wilde ze Cas niet ontmoeten die even later op de bel drukte van het woonhuis. Haar hartslag nam toe toen ze de gang inliep om open te doen. In de spiegel had gekeken en snel haar haar, met een paar halen van een borstel, had gefatsoeneerd.

‘Hallo,’ zegt ze. ‘Wat een verrassing,’ en hij steekt de bos bloemen naar voren die ze met een blos op haar gezicht aanpakt.

‘Dankjewel,’ reageert ze. ‘Waar heb ik dit aan te danken?’

‘Aan jullie gastvrijheid en de goede zorg die ik kreeg,’ antwoordt hij, en houdt een fles jenever omhoog.

‘Die is voor je man,’ zegt hij.

‘Kom binnen,’ zegt ze, uitnodigend. ‘Wat leuk om je weer te zien. Hoe gaat het nu met je? Toen ik je verliet in het ziekenhuis was je er nog niet al te best aan toe.’

‘Ik heb daar tot het einde van de week gelegen en ben daarna naar huis gegaan. En na het weekeinde ben ik weer gaan werken,’ antwoordt hij. ‘Ik wilde al eerder langs komen. Door het slechte weer kreeg ik hier in het noorden geen afspraken voor elkaar, waardoor ik niet in je buurt kwam.’

‘Geen nadelige gevolgen gekregen van je onderkoeling?’ vraagt ze belangstellend.

‘Ik heb nog wat last van hartritmestoornissen. Maar, volgens de specialist, hoef ik mij daar geen zorgen over te maken,’ staat op en loopt naar het raam dat uitzicht geeft over het land waarachter de rijksweg loopt.

‘Ik heb geen idee hoe lang ik over dat stuk heb gedaan. Ik weet wel dat ik dacht dat ik door moest lopen, anders ging ik daar dood,’ zegt hij.

‘Toen je halverwege was zag ik je aan komen lopen,’ vertelt Rijna. ‘Daarna duurde het nog bijna anderhalf uur tot je bij ons op de bel drukte.’

‘Hoe ver is het van hier naar de rijksweg?’

‘Een kilometer of vier.’

‘Dus ik heb er zo’n drie uur over gedaan om hier te komen?’ zegt hij, met enige verbazing in zijn stem.

‘Dat zou zomaar kunnen,’ antwoordt ze. ‘De sneeuw lag meer dan een halve meter dik.’

Ze loopt naar achteren. Komt even later terug en legt een paar sokken op tafel.

‘Die was ik nog vergeten mee te nemen toen ik je spullen in het ziekenhuis afleverde,’ zegt ze, lachend.

‘Dus jullie hebben mij hier in de kamer helemaal uitgekleed?’ vraagt hij, en kijkt haar aan met opgetrokken wenkbrauwen.

‘Tot op je onderbroek. Daarna hebben we je in twee dekens gerold.’

‘Ongelofelijk,’ zegt hij. ‘Als jullie dat niet hadden gedaan zat ik hier nu niet. Hoe wisten jullie wat je moest doen in zo’n situatie? Dit maak je tenslotte niet elke dag mee.’

‘Ik ben verpleegster van beroep. Sinds de geboorte van Sytse werk ik niet meer. Desondanks was het voor mij duidelijk wat er met jou aan de hand was,’ antwoordt ze, bescheiden.

‘Die bloemen zijn niet genoeg. Zonder jouw kennis van zaken was ik nu misschien wel een kasplantje.’

‘Niet overdrijven,’ antwoordt ze, serieus. ‘Soms lopen

dingen gewoon zo.'

'Ik had dus mazzel dat ik bij jullie aanklopte. De burens hadden waarschijnlijk geen idee wat er met mij aan de hand was. Die hadden me mogelijk in een warm bad gestopt en dat is absoluut verkeerd,' reageert hij.

'Zoals ik al zei, soms lopen dingen zo. Dat had ook bij de burens gekund, dan was de uitkomst anders geweest. Waar ben je onderweg naar toe?' vraagt ze.

'Ik moet vanmiddag naar Aldel in Delfzijl. Morgen naar de CSM in Groningen, we zijn daar bezig met onderhoud en ik ga controleren of het allemaal goed loopt.'

'Leuk werk?'

'Ja, ik ben verantwoordelijk voor de service- en onderhoudsafdeling van ons bedrijf en geef leiding aan twaalf medewerkers die over negen service-auto's beschikken. We doen dit door het hele land en ook in België.'

'Dus je komt hier regelmatig voorbij?'

'Om de veertien dagen ben ik wel in het noorden. Maar van september tot eind december elke week als de bietencampagne loopt.'

'Je bent dus vaak van huis.'

'Tenminste één keer in de week overnacht ik wel ergens omdat ik meerdere bedrijven in die regio moet bezoeken. Dan heeft heen en weer rijden geen zin.'

'Wat vind je vrouw daarvan?'

'Zij weet niet beter. Ze klaagt er nooit over, zij runt het thuisfront met twee kinderen. Twee zoons een tweeling van twaalf jaar waar ik in het weekeinde mee optrek omdat ze allebei voetballen.'

'Hoe heten ze?' vraagt ze, belangstellend.

'Dick en Daan, en hoe heten die van jou?'

'Sytse is nu bijna drie en Hester wordt in september een jaar. Daar heb ik het druk mee,' antwoordt ze, met een lach.

'En jouw naam?' vraagt hij.

'Marit Rijna,' antwoordt ze. 'Rijna is mijn roepnaam.'

'En je man?'

'Lambert,' antwoordt ze.

'En jullie achternaam?'

'Meppelink, Drentser kan het niet.'

'En hoe heet jouw vrouw?' vraagt ze.

'Mieke.'

'Hoe lang zijn jullie getrouwd?' vraagt ze, nieuwsgierig.

'Al zeventien jaar. En jij?'

'Bijna vier, ik ben een laatbloeier,' antwoordt ze, met een grijns.

'Hoe jong ben jij dan?'

'Negenendertig.'

'Dan ben ik een jaar ouder dan jij,' antwoordt hij, met een lach.

'Hoeveel tijd heb je?' vraagt ze.

'Ik moet zo weer verder,' zegt hij aarzelend. 'Ik hoop niet dat je mij kwalijk neemt wat ik nu ga zeggen, maar ik zou je graag nog een keer willen ontmoeten.'

'Hoe kom je daar nu bij?' reageert ze, vriendelijk.

'Sinds die dag in het ziekenhuis denk ik vaak aan jou. Ik zou je graag beter willen leren kennen, ondanks dat ik weet dat dit ongepast over zou kunnen komen.'

'Als ik dit zou doen dan wordt mij dat niet in dank afgenomen,' antwoordt ze. 'Maar als ik eerlijk tegen je ben, dan zou ik dat ook wel willen. Alleen weet ik niet hoe we dat het beste kunnen doen,' en ze is stomverbaasd dat ze dit zegt, voelt dat ze kleurt.

'Ik zou je kunnen bellen als ik weer in de buurt ben, dan kijken we wel wat we gaan doen. We zouden af kunnen spreken in een restaurant om samen wat te eten. Dat zou een goed begin kunnen zijn,' antwoordt hij, met een opgelucht gezicht omdat ze zo reageert.

Ze loopt naar de keuken, komt terug met een schrijfblok waarop ze haar telefoonnummer schrijft.

'Als je belt doe dit dan tussen 's morgens acht en twaalf uur,' zegt ze. 'Dan weet ik zeker dat ik alleen ben. De overige tijd kan mijn schoonzus langs komen en mijn schoonvader is soms ook in de stallen om Lambert te helpen.'

'Waar zullen we gaan eten,' vraagt hij, en kijkt haar

aan. 'Denk er anders nog even over na, dat je zeker weet dat we dit gaan doen. Ik loop geen risico dat iemand mij ziet, maar voor jou is dat veel lastiger.'

'Eén keer in de maand past mijn schoonzus op de kinderen,' antwoordt ze, bedachtzaam. 'Dan ga ik naar Assen om alle boodschappen te doen. Binnenkort is het weer zo ver, dus dat zou een mogelijkheid kunnen zijn.'

'Dat hoor ik dan wel van je,' antwoordt hij.

'Maar waarom wil jij dit, leg mij dat eens uit?'

'Dat vertel ik je als ik je wat beter ken. Vind je dat goed? Het enige dat ik kan zeggen is dat jij mij wat doet. Maar hoe komt het dat jij dit risico neemt?' zegt hij. 'Ik vraag nogal wat van jou.'

Ze aarzelt, bedenkt welke consequenties het heeft om op zijn vraag te antwoorden. Maar ze is blij verrast dat hij haar weer opzoekt. Haar verleidt om nader kennis te maken, dat ruikt naar overspel. Ze is niet van plan om het contact met deze man kwijt te raken. Bijna had ze hem uit haar gedachten verbannen en ze antwoordt: 'ik vind er geen doekjes om. Ik heb de eerste weken sinds ik je verliet in Assen elke dag aan je gedacht. Tot ik mezelf dwong om je te vergeten, gezien de uitzichtloosheid van mijn gevoelens die ik voor jou voelde. Daardoor zit ik de laatste tijd weer helemaal in mijn rol. Als we samen uitgaan dan vertel ik je wel hoe mijn leven in elkaar steekt. Maar ik denk dat wij er verstandig aan doen om te bezien of we na dit gesprek weer net zo openhartig tegen elkaar zijn. Zoals we nu praten alsof we elkaar al tijden kennen. Wie weet komt één van ons twee tot de conclusie dat het beter is om te stoppen. Omdat je teleurgesteld bent in mij. Omdat je weet wie je gaat ontmoeten, zoals ik dat met jou mee ga maken.'

Als Cas wil antwoorden legt ze haar hand op zijn arm.

Zegt: 'niets zeggen, we zien wel hoe onze afspraak verloopt. Ik kijk er in ieder geval naar uit.'

'Ik ook,' antwoordt hij, en legt zijn hand op de hare.

Hij staat op. 'Ik moet gaan,' zegt hij. 'Ik ben waarschijnlijk al te laat, dus ik moet opschieten.'

Samen lopen ze naar de voordeur.

'Zal ik je begin volgende week bellen?' vraagt hij.

'Kijk maar,' antwoordt ze. 'Niet op zaterdag en zeker niet op zondag, maar verder alle dagen.'

Hij draait zich naar haar toe, pakt haar hoofd tussen beide handen en kust haar op haar voorhoofd.

'Deze heb je nog tegoed van mij,' zegt hij, en loopt naar zijn auto. Zwaait voordat hij instapt en rijdt weg.

Ze weet niet hoe ze het heeft. Als hij uit zicht verdwenen is lijkt het alsof ze een verhaal heeft gelezen dat over iemand anders gaat. Ze kan niet geloven dat haar dit overkomt. Haar gevoelens voor hem die ze afdeed als puberaal gedrag, het idealiseren van iemand. Zoals bij een filmster of een sportman waar je geen notie had wat voor een man dat werkelijk was. Als ze terugloopt de woonkamer in krijgt ze kramp in haar onderbuik. Ze gaat aan tafel zitten en kijkt over het land waar hij een week of acht geleden aan kwam lopen.

'Hoe verzin je dit,' zegt ze hardop tegen zichzelf. 'Waar begin je aan Rijna.'

*

's Morgens om kwart over acht gaat de telefoon.

Ze neemt op, noemt haar naam.

'Met Cas,' hoort ze aan de andere kant van de lijn. Haar hartslag schiet omhoog, voelt dat ze het warm krijgt.

'Ik dacht dat je volgende week zou bellen?' zegt ze.

'Hoe gaat het met je?' vraagt hij.

'Ik kreeg kramp in mijn buik toen je wegreed. Ik heb je bloemen weggegooid en de fles jenever verstopt. Ik heb niets aan Lambert verteld, dan kun je je bezoek nog een keer overdoen.'

'Volgende week?' vraagt hij.

'Ja, doe maar. Ik wil je nog een keer zien. Liefst hier

om verder met je te praten en je beter te leren kennen.'

'Oké, ik bel je maandag. Dan laat ik je weten welke dag het wordt en hoe laat ik voor je deur sta.'

'Maar waarom belde je mij nu al?' vraagt ze.

'Omdat ik aan je loop te denken, je stem wilde horen.'

'Lief van je,' antwoordt ze. 'Kom eerst nog maar een keertje langs. Dan kijken we wel verder en vergeet niet bloemen mee te nemen,' en hoort zijn aanstekelijke lach. Ze gaat in een leunstoel zitten als hij opgehangen heeft. Ze staat erbij stil dat ze willens en wetens bezig is om een andere man te leren kennen. En in haar gedachten uit is op meer. Ze bedenkt zich welke consequenties het heeft als dit bij Lambert bekend zou worden. Stel dat iemand haar ziet met Cas als ze besluit hem buitenshuis te ontmoeten en zegt hardop: 'denk goed na Rijna, je hebt nog even de tijd. Maar denk goed na voordat je iets gaat doen dat heel je leven op z'n kop zet.'

Ondanks alle drukte die ze gedurende het weekeinde heeft, vanwege de kinderen en Lambert die zijn tijd besteedt aan het noodzakelijke onderhoud van de boerderij, heeft ze het gevoel dat de dagen niet opschieten. Ze kijkt uit naar maandag als Cas haar belt, hem weer ziet. Hoe dichterbij komt hoe standvastiger ze wordt dat ze met hem een afspraak buiten de deur maakt. Ze is door al die gedachten minder spraakzaam dan normaal. Waardoor ze merkt dat Sytse aanhankelijker is, alsof hij voelt dat er iets met haar aan de hand is. Ze pakt hem op, kroelt met hem en kust hem op zijn bol. Waarna het lijkt alsof hij in haar kruipt en blijft zitten en zij weer afdwaalt naar hem.

*

‘Waar ben je?’ vraagt ze, zonder te wachten of hij het is.

‘Op de zaak,’ antwoordt hij.

‘Wanneer denk je dat je hier naartoe komt?’ vraagt ze.

‘Ik heb donderdag en vrijdag afspraken en ik overnacht in Groningen. Ik denk dat ik donderdag weer om tien uur bij je voor de deur sta, als je dat nog steeds wilt.’

‘Alsof het de eerste keer is,’ reageert ze.

‘Ja, alsof het de eerste keer is,’ antwoordt hij. ‘We doen het nog een keer dunnetjes over.’

‘Het klinkt misschien gek,’ antwoordt ze. ‘Maar ik ben nieuwsgierig wat er met mij gebeurt als ik je weer zie.’

‘Hoe bedoel je?’

‘Of ik die volgende stap durf te wagen en je ergens ga ontmoeten.’

‘Wat mij betreft is het niet durven maar doen,’ reageert hij. ‘En ik weet één ding zeker, dat ik je bij het afscheid niet op je voorhoofd kus.’

‘Eerst vragen,’ lacht ze. ‘Want dat weet ik nog niet zeker.’

‘Ik wel, ik sta met je op en ga met je naar bed. Jij doet me wat en dat is mij nooit eerder overkomen.’

‘Mij ook niet,’ antwoordt ze, onzeker. ‘Mij ook niet.’

‘Tot donderdag Rijna!’ roept hij.

‘Tot dan Cas,’ en hangt op.

Ze loopt naar de woonkamer waar Sytse in de box zit te spelen en kijkt op de klok omdat ze Hester zo meteen uit haar wieg moet halen, voor haar volgende fles. Ze fantaseert over wat er zou kunnen gebeuren. Met Cas het liefst naar Groningen zou willen, ondanks dat de kans klein is dat ze in Assen herkend wordt met hem. Maar wat verder van huis lijkt haar toch prettiger. In de stad waar ze geboren is, waar haar moeder nog woont, maar ook haar twee broers die ze al anderhalf jaar niet meer heeft gezien. Ze denkt dat ze aan Lambert vertelt dat ze naar haar moeder wil als ze met Cas een afspraak maakt. Dat lijkt haar de veiligste weg. Omdat hij niets met haar moeder gemeen heeft en uit haar buurt blijft.

Haar moeder die het niet prettig vindt om naar haar toe te komen. Ze spreken elkaar zo nu en dan via de telefoon. Omdat zij haar belt en beseft dat ze haar tekort doet. Ze zet dit van haar af, staat op en loopt naar de keuken. Denkt: 'nog drie nachten.'

*

Als hij haar donderdag verlaat kust hij haar voorzichtig op haar mond en loopt naar zijn auto.

Tot volgende week Kitty,' had hij plagerig in haar oor gefluisterd. Waarna ze zijn bloemen weggooide en de fles jenever in de kast liet staan alsof hij daar altijd al stond.

Ze vertelt niets aan Lambert. Omdat z'n vader, net als de vorige keer, zijn hoofd niet liet zien en haar schoonzus kwam pas na tweeën. Ze sprak die middag met haar af dat ze volgende week vrijdag de hele dag op zou passen omdat ze naar Groningen moest. Naar haar moeder en ze ging daar de boodschappen doen die ze normaal gesproken in Assen deed. Ze twijfelde niet dat ze hem weer wilde zien. Ze stond die ochtend stijf van de spanning, nieuwsgierig als ze was hoe ze zou reageren als hij weer voor haar stond. Maar toen hij eraan kwam lopen, met een bosje bloemen in zijn hand, viel de twijfel al van haar af. Evenals de spanning. Ze spreidde haar armen wijd waar hij in liep, voelde zijn wang tegen de hare en was verrast door zijn kus.

Anderhalf uur bleef hij en die vloog om.

Maar allebei waren ze opgelucht dat de gevoelens die ze vorige week naar elkaar hadden uitgesproken sterker voelden. Waarna hij aan haar vroeg of ze enig idee had waar ze samen aan begonnen als ze elkaar volgende week in Groningen zouden treffen.

*

‘Ik heb gewoon verkeerd gekozen,’ zegt ze tegen hem, als ze in een café op de Vismarkt bij het raam aan de koffie zitten. ‘Ik dacht dat ik over zou blijven, weg zou kwijnen als een oude vrijster, waardoor het aanzoek van Lambert op dat moment als geroepen kwam.’

‘Heb je daarvoor dan geen andere relaties gehad?’ vraagt Cas.

‘Jawel, met een chirurg hier in het ziekenhuis in Groningen. Een jonge vent die mij in de steek liet toen hij tegen een oudere vrouw aan liep met geld.’

‘En daarna?’

‘Ik had het goed voor elkaar. Een leuk appartement waar ik me thuis voelde en ik had er geen problemen mee dat ik alleen was. Dat kwam door mijn werk, een goede baan tussen prettige mensen waar ik jarenlang mee heb samengewerkt. Daardoor ga je elke dag met zin naar je werk, daar paste een man bijna niet meer in na de teleurstelling met die chirurg.’

‘Al die tijd geen man in je leven?’ vraagt Cas, lichtelijk verbaast. ‘Zo’n aantrekkelijk mens als jij, dat kan toch niet.’

‘Vijf jaar geleden vertrok mijn vorige relatie. Hij ging terug naar Amerika, naar Charlotte in North Carolina waar hij vandaan kwam. Hij was een zwarte man die op z’n dertigste naar Nederland kwam. Met een studiebeurs en, hier in Groningen, internationaal recht studeerde aan de Universiteit. Ik liep hem tegen het lijf in de straat waar ik woonde. Van het één kwam het ander toen hij mij bij hem thuis uitnodigde, omdat hij voor mij wilde koken. Een boom van een vent, iets jonger dan ik, intelligent en reuze lief voor mij. Hij wist toen nog niet wat hij wilde, of hij bleef of dat hij terug ging. Hij vroeg of ik met hem meeding toen hij voor z’n thuisland koos en dat deed ik niet. Daardoor raakte ik hem kwijt, mijn schuld en niet de zijne. Mijn moeder en m’n broers keken mij in die tijd niet meer aan omdat ik het, in hun ogen, met een neger deed. Ze discrimineerden hem waardoor ik uit hun buurt bleef. Toen Bakari vertrok op

‘Schiphol’ was ik behoorlijk verdrietig want we waren een goed stel. Maar hij aarde hier niet en ik wilde daar niet heen. Het is gewoon jammer dat het zo gelopen is. Het duurde zeker wel een jaar tot ik tegen mezelf zei dat ik er overheen was. Vooral omdat hij niet of nauwelijks meer reageerde op de brieven die ik hem schreef. En toen liep ik tegen Lambert aan die zich meldde met een flinke wond aan zijn hand. Ik heb die behandeld en gehecht. Twee dagen later stond er een bos bloemen bij de receptie met zijn naam en telefoonnummer. Vervolgens heb ik hem gebeld en bedankt. Hij nodigde mij uit om uit te gaan eten en dat heb ik gedaan, zoveel was er in mijn leven niet te beleven. Een week later liet hij mij de boerderij zien. Dat vond ik op het eerste gezicht leuk en acht maanden later zijn we getrouwd. Ik ben blij dat ik dit gedaan heb, anders had ik jou nooit ontmoet,’ antwoordt ze, met een lach.

Hij legt zijn hand op de hare. Zegt: ‘dat kan wel zo zijn. Maar wat ik ervan begrijp is dat je redelijk snel tot de ontdekking kwam dat je je ongelukkig voelde.’

‘Ja, dat onderdruk je. Je gaat die gevoelens uit de weg,’ antwoordt ze. ‘Tot ik jou ontmoet en jij met dat onoorbare voorstel komt.’

Ze lacht naar hem, kijkt quasi verongelijkt.

‘Ik sta er heus wel bij stil wat ik aanricht in jouw leven als dit niet ophoudt. Maar ook in dat van mij,’ antwoordt hij, serieus. ‘Ik ben al zeventien jaar getrouwd met Mieke. Tot ik jou zag heb ik nooit overwogen om het aan te leggen met een andere vrouw. Jij maakte wat los in mij, je opende mijn ogen en zaaide onrust in mijn lijf.’

‘Merkt Mieke iets aan jou sinds je wat voor mij voelt?’ vraagt ze.

‘Nee, tot nu toe dobbert ons leventje voort zoals het al jaren loopt. Elke dag van de week hetzelfde. Hier en daar kleine veranderingen als de jongens vrij hebben van school, maar zelfs kerst, oud- en nieuwjaar is elk jaar een kopietje van het vorige.’

‘Waarom breng je daar dan geen verandering in?’